

Regelgevingen omtrent:

At-Talāq (echtscheiding), **Al-Khoel'** (scheiding op verzoek van de vrouw), **Al-'iddah** (de wachtperiode) en **Al-iḥdād** (de rouwperiode van de vrouw wiens echtgenoot is overleden)

Uit het boek: "Al-Fiqh al-Moeyassar fī ḍaw-il-Kitāb was-Soennah"

Vertaling: moskee el albani

Inhoudsopgave:

[Hoofdstuk: Echtscheiding (talāq), en dit omvat verschillende kwesties:].....	2
[Eerste kwestie: De betekenis van talāq, de bewijzen voor de wettelijkheid ervan, de wijsheid erachter, en wie mag talāq uitspreken].....	2
[Tweede kwestie: Het oordeel omtrent talāq].....	3
[Derde kwestie: De bewoordingen van talāq].....	3
[Vierde kwestie: Talāq volgens de Soennah en de regelgeving ervan].....	4
[Vijfde kwestie: De onwettige talāq en de regelgeving ervan].....	5
[Zesde kwestie: De terugname van de vrouw (Radj'ah)].....	6
[Hoofdstuk: al-Khoel' (الخلع), en dit omvat twee kwesties:].....	9
[Eerste kwestie: De betekenis en de bewijzen voor de wettigheid ervan].....	9
[Tweede kwestie: De bijbehorende regels en de wijsheid ervan].....	10
[Hoofdstuk: De wachtperiode ('iddah) en rouwperiode (iḥdād) van de vrouw, en het omvat de volgende kwesties:].....	12
[Eerste kwestie: Definitie van de 'iddah, het bewijs voor de wettelijkheid ervan, en de wijsheid erachter].....	12
[Tweede kwestie: De soorten 'iddah (wachtperiode)].....	13
[Derde kwestie: Verplichtingen tijdens de 'iddah en wat hieruit voortvloeit].....	15
[Vierde kwestie: De rouwperiode (iḥdād)].....	17

[Hoofdstuk: Echtscheiding (talāq), en dit omvat verschillende kwesties:]

[Eerste kwestie: De betekenis van talāq, de bewijzen voor de wettelijkheid ervan, de wijsheid erachter, en wie mag talāq uitspreken]

a. Definitie van talāq:

– Talāq (طلاق) in de Arabische taal betekent: het loslaten.

– In de Islamitische Wetgeving betekent het: het volledig of gedeeltelijk ontbinden van de huwelijksband.

b. Wie kan een geldige talāq uitspreken:

Een echtscheiding kan geldig worden uitgesproken door de echtgenoot die volwassen is, verstandig is, onderscheidingsvermogen heeft, en vrijwillig handelt, of het kan worden uitgesproken door zijn gemachtigde (wakīl). De echtscheiding is niet geldig wanneer deze wordt uitgesproken door iemand anders dan de echtgenoot, noch is het geldig wanneer het wordt uitgesproken door een kind, een geestelijk gestoorde (krankzinnige), een dronkaard, iemand die onder dwang handelt, of iemand die in extreme woede verkeert en niet weet wat hij zegt.

c. De wettelijkheid van talāq:

De basis van het huwelijk is het voortbestaan van het huwelijksleven tussen de echtgenoten. Allāh heeft vele voorschriften en etiquettes (ādāb) voorgeschreven om het huwelijk voort te laten duren en te waarborgen. Echter, als deze etiquettes niet wordt nageleefd door een van de echtgenoten, kan er onenigheid ontstaan die niet meer te verzoenen is. In dergelijke gevallen moet er een mogelijkheid zijn om het huwelijk te ontbinden zonder de rechten van een van de echtgenoten te schenden, wanneer het samenleven onmogelijk is geworden.

Talāq is voorgeschreven in de Qor-ān, de Soennah en door consensus.

– Wat betreft de Qor-ān: Allāh zegt: {De echtscheiding is tweemaal, hierna behouden jullie haar onder redelijke voorwaarden of laten jullie haar in vriendelijkheid los.} [2:229]. En Allāh zegt: {O Profeet! Wanneer jullie de vrouwen willen scheiden, scheidt hen dan met inachtneming van hun 'iddah (wachtperiode).} [65:1].

– Wat betreft de Soennah: Van Ibn ‘Omar (moge Allāh tevreden zijn met hem & zijn vader) is overgeleverd dat hij zijn vrouw scheidde terwijl zij ongesteld was. De Profeet ﷺ zei tegen zijn vader ‘Omar: “Laat hem haar terugnemen, en als zij rein is, kan hij, als hij wil, haar scheiden.”

– Wat betreft consensus: De geleerden van de Oemmah zijn het unaniem eens over de toelaatbaarheid en wettelijkheid van talāq.

d. De wijsheid achter de wettelijkheid van talāq:

Talāq is voorgeschreven omdat het een oplossing biedt voor huwelijksproblemen wanneer dat nodig is, vooral wanneer er geen overeenstemming meer is en er vijandigheid is ontstaan, waardoor de echtgenoten niet in staat zijn de wetten van Allāh na te leven en het huwelijksleven voort te zetten. In dit opzicht is talāq een van de mooie aspecten van de islam.

[Tweede kwestie: Het oordeel omtrent talāq]

De basisregel (al-aṣl) voor talāq is dat het **toegestaan** is in geval van nood en behoefte, zoals wanneer de vrouw slechte manieren en een slechte omgang heeft. Het scheiden wordt echter **afgeraden** wanneer er geen noodzaak is daarvoor, omdat het het huwelijk vernietigt, dat juist veel voordelen biedt, zoals het bewaren van de kuisheid en het proberen verkrijgen van nageslacht.

In sommige gevallen is talāq **verboden**, zoals zal worden besproken bij de onwettige scheiding (at-talāq al-bid‘ī).

In andere gevallen kan talāq **verplicht** zijn, bijvoorbeeld wanneer een man weet dat zijn vrouw immoreel is en overspel (zinā) pleegt, om te voorkomen dat hij een “dayyoeth” (een man zonder eergevoel en zonder jaloerse bekommernis voor zijn vrouwen) wordt en om te voorkomen dat een kind van een ander aan hem wordt toegeschreven. Ook wanneer de vrouw haar religie niet praktiseert, zoals wanneer zij het gebed verwaarloost en hij haar niet kan corrigeren.

[Derde kwestie: De bewoordingen van talāq]

De bewoordingen van talāq zijn onderverdeeld in twee categorieën:

1. Uitdrukkelijke bewoordingen: Dit zijn de specifieke woorden die enkel en alleen bedoeld zijn voor echtscheiding en geen andere betekenis hebben. Deze

omvatten het woord “echtscheiding” (طلاق [talāq]) en de vervoegingen daarvan, zoals het werkwoord van de verleden tijd “Ik heb je gescheiden” (طَلَّقْتُكَ [tallaqtoeki]), of het gebruik van een naamwoord zoals “Jij bent gescheiden” (أنت طالق [anti tāliq]), of het voltooid deelwoord “Jij bent een gescheiden vrouw” (أنت مطلقَة [anti moetallaqah]). Deze bewoordingen geven direct de uitvoering van de echtscheiding aan. Dit geldt niet voor de tegenwoordige (toekomstige) tijd of bevelvormen, zoals: “Jij gaat scheiden” (تطلقين [تطلقين]) of: “Scheid” (اطلqi [اطلqi]).

2. Indirecte bewoordingen: Dit zijn woorden die zowel op echtscheiding als op iets anders kunnen wijzen. Voorbeelden hiervan zijn uitspraken van de echtgenoot tegen zijn vrouw zoals: “Je bent vrij”, “Je bent ontheven”, “Je bent losgemaakt”, “Het touw is van je schouders”, of “Ga terug naar je familie”, en dergelijke. Het verschil tussen uitdrukkelijke bewoordingen en indirecte bewoordingen bij echtscheiding is dat bij uitdrukkelijke bewoordingen de echtscheiding plaatsvindt, zelfs als de intentie er niet is, ongeacht of de persoon serieus is, of het als grap of speels bedoelt. Dit is gebaseerd op de woorden van de Profeet ﷺ: **“Drie zaken waarvan zowel de serieuze als de speelse vorm als serieus worden beschouwd: (1) de voltrekking van het huwelijk, (2) de echtscheiding en (3) de terugname (van de vrouw).”**

Wat betreft de indirecte bewoordingen: hierbij vindt de echtscheiding niet plaats, tenzij de intentie (van echtscheiding) aanwezig is en samenvalt met het uitgesproken woord. Deze woorden kunnen namelijk zowel op echtscheiding als op iets anders duiden, dus de echtscheiding vindt in dit geval alleen plaats als de intentie aanwezig is. En indien er bepaalde aanwijzingen (قرائن) zijn die duiden op de intentie (van scheiding), dan worden de woorden van de man niet geaccepteerd (indien hij ontkent dat hij scheiding bedoelde met zijn indirecte bewoording).

[Vierde kwestie: Talāq volgens de Soennah en de regelgeving ervan]

a. Talāq as-Soennah:

Wat bedoeld wordt met Talāq as-Soennah (de wettige scheiding volgens de Soennah) is de scheiding die door de Wetgever is toegestaan en die in overeenstemming is met de voorschriften van de Islamitische Wetgeving. Dit gebeurt op basis van twee zaken:

1. Het aantal scheidingen.
2. Het moment (tijdstip) waarop de scheiding plaatsvindt.

Als een echtgenoot genoodzaakt is om te scheiden, dan is de Soennah dat hij scheidt hij door één scheidingswoord uit te spreken tijdens een periode van reinheid (waarin zij dus niet menstrueert) waarin hij geen geslachtsgemeenschap met haar heeft gehad. Daarna laat hij haar met rust en spreekt geen andere scheiding uit totdat haar wachttijd ('iddah) is verstreken. Dit is gebaseerd op het vers waarin Allāh ﷻ zegt: {O Profeet! Wanneer jullie de vrouwen willen scheiden, scheidt hen dan met inachtneming van hun 'iddah (wachtpriode).} [65:1], dat wil zeggen: [scheidt hen] in de periode waarin zij beginnen met het tellen van de wachttijd, wat de periode van reinheid is, aangezien de tijd van menstruatie niet wordt meegeteld in de wachttijd. Ibn 'Omar, Ibn 'Abbās en een groep anderen zeiden over dit vers: "Het gaat over de periode van reinheid waarin geen geslachtsgemeenschap heeft plaatsgevonden".

b. Het oordeel omtrent Talāq as-Soennah:

De geleerden zijn het erover eens dat Talāq as-Soennah geldig is en effectief plaatsvindt, wegens de Uitspraak van de Meest Verhevene: {O Profeet! Wanneer jullie de vrouwen willen scheiden, scheidt hen dan met inachtneming van hun 'iddah (wachtpriode).} [65:1], oftewel: [scheidt hen] in de periode van reinheid.

[Vijfde kwestie: De onwettige talāq en de regelgeving ervan]

a. at-Talāq al-Bid'ī (de onwettige talāq):

Dit is de scheiding die door de man op een verboden manier wordt uitgevoerd, die tegen de voorschriften van de Islamitische Wetgeving ingaat. Dit gebeurt op basis van twee zaken:

1. Het aantal scheidingen.
2. Het moment (tijdstip) waarop de scheiding plaatsvindt.

Als de man drie scheidingen in één keer uitspreekt, of drie keer zijn vrouw scheidt tijdens één periode van reinheid, of als hij scheidt terwijl zijn vrouw menstrueert of kraambloeding heeft, of als hij haar scheidt in een periode van reinheid waarin hij geslachtsgemeenschap met haar heeft gehad zonder dat het duidelijk is of zij zwanger is, dan is dit een onwettige scheiding die verboden is volgens de Islamitische Wetgeving, en de man die dit doet is zondig.

Een onwettige scheiding op vlak van het aantal scheidingen, maakt haar verboden voor hem totdat zij met een andere man getrouwd is geweest, zoals Allāh zegt:

{En als hij van haar [de derde keer] gescheiden is, is zij niet meer wettig voor hem, tot zij met een andere man gehuwd is geweest.} [2:230]. Dit verwijst naar de derde scheiding. Als het een onwettige scheiding op vlak van tijdstip is, wordt het aanbevolen om haar terug te nemen, zoals blijkt uit het verhaal van Ibn 'Omar (moge Allāh tevreden zijn met hem & zijn vader) die zijn vrouw scheidde terwijl ze ongesteld was, en de Profeet (ﷺ) beval hem haar terug te nemen. Als hij haar dan terugneemt, is het verplicht om haar te behouden tot ze weer rein is. Daarna kan hij, als hij dat wil, scheiden of haar behouden.

b. Het oordeel omtrent onwettige talāq:

Het is verboden voor de echtgenoot om een onwettige scheiding (talāq bid'ī) uit te spreken, zowel op vlak van het aantal scheidingen als op vlak van het tijdstip, vanwege het vers waarin Allāh zegt: {De echtscheiding is tweemaal, hierna behouden jullie haar onder redelijke voorwaarden of laten jullie haar in vriendelijkheid los.} [2:229], en het vers waarin Allāh zegt: {O Profeet! Wanneer jullie de vrouwen willen scheiden, scheidt hen dan met inachtneming van hun 'iddah (wachterperiode).} [65:1], dat wil zeggen: [scheidt hen] terwijl ze rein zijn, zonder geslachtsgemeenschap te hebben gehad (in die periode van reinheid). Daarnaast, toen Ibn 'Omar (moge Allāh tevreden zijn met hem & zijn vader) zijn vrouw scheidde terwijl zij ongesteld was, beval de Profeet (ﷺ) hem om haar terug te nemen.

De onwettige scheiding wordt beschouwd als een scheiding die effectief plaatsvindt, net zoals de Talāq as-Soennah, omdat de Profeet (ﷺ) Ibn 'Omar beval om zijn vrouw terug te nemen. Een terugname (radj'ah) kan alleen plaatsvinden nadat de scheiding effectief plaatsvond, en daarom wordt deze scheiding beschouwd als een scheiding die effectief plaatsvindt.

[Zesde kwestie: De terugname van de vrouw (Radj'ah)]

a. Definitie van Radj'ah: In de Arabische taal betekent dit: "Een handeling van terugkeren". In de Islamitische Wetgeving betekent het: Het terugnemen van zijn vrouw, die gescheiden werd door een herroepelijke scheiding (talāq radj'ī) naar de toestand waarin zij zich bevond voor de scheiding, zonder dat er een nieuw huwelijkscontract nodig is.

b. De wettelijkheid ervan: De terugname is voorgeschreven in de Qor-ān, de Soennah en door consensus van de geleerden.

– Wat betreft de Qor-ān: Allāh ﷻ zei: {En hun echtgenoten hebben het recht om hen terug te nemen binnen die periode (wachttijd), als zij verzoening wensen.} [2:228] En Hij zei: {En wanneer jullie de vrouwen hebben gescheiden en zij hun termijn hebben bereikt, neemt hen dan terug volgens de voorschriften of scheidt volgens de voorschriften.} [2:231]

– Wat betreft de Soennah: De overlevering van ibn ‘Omar die daarnet werd opgenoemd, en de uitspraak van de Profeet (ﷺ): “Beveel hem om haar terug te nemen.”

– Wat betreft de consensus: De geleerden zijn het er unaniem over eens dat degene die zijn vrouw minder dan drie keer heeft gescheiden, haar mag terugnemen tijdens de wachtperiode.

c. De wijsheid achter de terugname:

De wijsheid achter de terugname is om de echtgenoot een kans te geven als hij spijt heeft van het uitspreken van de scheiding en het huwelijksleven opnieuw wil voortzetten. Zo vindt hij de deur voor verzoening open voor zich. Dit is een teken van Allāh’s barmhartigheid en genade jegens Zijn dienaren.

d. De voorwaarden van de terugname:

De terugname is geldig onder bepaalde voorwaarden:

1. Het aantal scheidingen dat de man kan uitspreken, mag nog niet zijn opgebruikt. Een vrije man heeft drie scheidingen die hij kan uitspreken, een ‘abd (slaaf/dienaar) heeft er twee. Als de echtgenoot het maximale aantal scheidingen heeft bereikt, is zijn vrouw niet langer toegestaan voor hem totdat zij met een andere man trouwt.
2. Het huwelijk moet geconsumeerd zijn geweest: De terugname geldt alleen als het huwelijk geconsumeerd werd, omdat de terugname alleen mogelijk is tijdens de wachttijd (‘iddah). Voor een huwelijk dat nooit geconsumeerd werd, is er geen wachttijd voor de vrouw (wanneer ze gescheiden wordt), zoals Allāh zegt: {O jullie die geloven, wanneer jullie de gelovige vrouwen hebben gehuwd en daarna van hen scheiden vóórdát jullie geslachtsgemeenschap hebben gehad, dan is er voor jullie geen plicht om hen een wachtperiode (‘iddah) in acht te laten nemen.} [33:49].
3. De scheiding moet zonder compensatie plaatsvinden (d.w.z. het mag geen Khoel’ zijn), want compensatie in scheiding wordt gegeven zodat de vrouw zichzelf vrijkoopt (losmaakt) van de echtgenoot, en deze [losmaking] kan niet gebeuren

indien zij nog steeds teruggenomen kan worden (door haar echtgenoot). Dus in dat geval (d.w.z. in geval van scheiding met compensatie, oftewel Khoel') is zij niet meer toegestaan voor hem, behalve met een **nieuw huwelijkscontract** en met haar instemming.

4. Het huwelijk moet geldig zijn geweest. Terugname kan niet plaatsvinden bij een ongeldig huwelijk, omdat de scheiding in dat geval ongeldig is, en dus is de terugname ook ongeldig.

5. De terugname moet plaatsvinden binnen de wachttijd ('iddah), zoals Allāh zegt: **{En hun echtgenoten hebben het recht om hen terug te nemen binnen die periode..}** [2:228], wat betekent: binnen de wachttijd.

6. De terugname moet effectief en onvoorwaardelijk plaatsvinden. Het is niet geldig als de terugname afhankelijk wordt gesteld (van een bepaalde gebeurtenis), zoals het zeggen: "Als dit of dat gebeurt, dan heb ik je teruggenomen."

e. Hoe vindt de terugname plaats?

1. De terugname vindt plaats door middel van woorden zoals: "Ik heb mijn vrouw teruggenomen", "Ik heb haar teruggenomen", "Ik behoud haar", of soortgelijke uitdrukkingen ("راجعت امرأتي", "رددتها", "أعدتها", "أمسكتها", "رجعتها").

2. Het vindt ook plaats door geslachtsgemeenschap te hebben met haar, als hij hierbij de intentie heeft om haar terug te nemen.

Regelgevingen rondom herroepelijke scheiding (at-talāq ar-radj'ī):

1. Een vrouw die herroepelijk gescheiden is blijft een echtgenote voor haar man, zolang zij zich in de wachttijd bevindt. Zij heeft dezelfde rechten als andere echtgenotes, zoals recht op onderhoud, kleding en onderdak. Tegelijkertijd heeft zij dezelfde plichten als andere echtgenotes, waaronder het blijven in de echtelijke woning. Ze mag zich voor haar man mooi maken, hij mag alleen (in afzondering) met haar zijn, geslachtsgemeenschap hebben met haar, en beiden kunnen elkaar erven in geval van overlijden tijdens de wachttijd.

2. Voor de terugname is de toestemming van de vrouw of haar Walī niet vereist. Wegens de Uitspraak van de Meest Verhevene: **{En hun echtgenoten hebben het recht om hen terug te nemen binnen die periode (wachttijd), als zij verzoening wensen.}** [2:228]

3. De tijd voor de terugname eindigt met het verstrijken van de wachttijd. De wachttijd voor een vrouw die herroepelijk gescheiden is, bedraagt drie menstruatiecycli. Als zij na de derde menstruatie rein wordt en haar echtgenoot haar niet heeft teruggenomen, dan is de scheiding definitief geworden (baynoenah ṣoghrā). Zij is dan niet langer voor hem toegestaan, tenzij er een nieuw huwelijkscontract wordt afgesloten met de bijbehorende voorwaarden, zoals de aanwezigheid van een Walī en twee rechtvaardige getuigen.

4. Een vrouw die herroepelijk gescheiden is en teruggenomen wordt door haar echtgenoot, of een vrouw die definitief gescheiden was (baynoenah ṣoghrā) en opnieuw trouwt met haar echtgenoot, keren terug met het resterende aantal scheidingen dat nog over is van het totaal aantal toegestane scheidingen. Dit betekent dat de eerdere scheidingen nog steeds meetellen en hij niet opnieuw met een volledig aantal scheidingen begint.

5. Als hij het volledige aantal toegestane scheidingen heeft gebruikt en haar drie keer heeft gescheiden, dan wordt zij verboden (ḥarām) voor hem en is zij voorgoed gescheiden van hem (baynoenah koebrā). Zij is dan niet langer voor hem toegestaan, totdat zij met een andere man getrouwd is geweest met een geldig huwelijk, waarbij dat huwelijk werd geconsumeerd.

[Hoofdstuk: al-Khoel' (الخلع), en dit omvat twee kwesties:]

[Eerste kwestie: De betekenis en de bewijzen voor de wettigheid ervan]

a. Definitie van al-Khoel':

In de Arabische taal: al-Khoel' (الخلع) is afgeleid van “خلع الثوب” (het uitdoen/uittrekken van een kledingstuk), omdat beide echtgenoten als kleding voor elkaar worden beschouwd.

In de Islamitische Wetgeving: al-Khoel' is een scheiding tussen de echtgenoten op basis van een compensatie die de vrouw aan haar echtgenoot betaalt, met specifieke formuleringen.

b. Wettigheid van al-Khoel':

Al-Khoel' is wettelijk voorgeschreven, wegens de Uitspraak van Allāh, de Verhevene: {Als jullie vrezen dat zij (de beide echtgenoten) de grenzen die Allāh gesteld heeft

niet kunnen handhaven, dan is het geen zonde voor hen beiden wanneer de vrouw [de bruidsschat of een deel ervan] teruggeeft (voor haar Khoel').} [2:229]

En wegens de overlevering van Ibn 'Abbās (moge Allāh tevreden zijn met hem & zijn vader): Een vrouw, de echtgenote van Thābit ibn Qays, kwam naar de Profeet (ﷺ) en zei: "O Boodschapper van Allāh, ik beklaag mij niet over Thābit ibn Qays in zijn gedrag of geloof, maar ik wil geen koefr (ondankbaarheid) in de Islām plegen." (dat wil zeggen: ze vreesde tekort te schieten in haar verplichtingen tegenover haar man door haar intense afkeer van hem, niet vanwege een tekortkoming in zijn gedrag of geloof). De Profeet (ﷺ) zei: "Geef je zijn tuin aan hem terug?" Ze zei: "Ja." Toen zei de Profeet (ﷺ) tegen hem: "Neem de tuin aan en scheid van haar met één scheiding."

[Tweede kwestie: De bijbehorende regels en de wijsheid ervan]

a. Regels met betrekking tot al-Khoel':

De regels met betrekking tot al-Khoel' kunnen als volgt worden samengevat:

1. al-Khoel' is toegestaan bij slechte omgang tussen de echtgenoten en kan alleen plaatsvinden met een financiële compensatie die de vrouw aan de echtgenoot betaalt.
2. al-Khoel' kan niet worden uitgevoerd door een vrouw die niet handelingsbekwaam (رشيدة) is, omdat een handelingsonbekwame vrouw niet in staat is om beslissingen te nemen vanwege een gebrek aan competentie.
3. Als de man instemt met al-Khoel', krijgt de vrouw de volledige zeggenschap over zichzelf en heeft de echtgenoot geen autoriteit meer over haar. Hij heeft ook geen recht op terugname (radj'ah).
4. Na al-Khoel' zijn de regels van talāq (طلاق), dhihār (ظهار), of īlā' (إيلاء) niet van toepassing tijdens haar wachttijd, omdat ze nu als vreemd (adjnabiyyah) wordt beschouwd voor haar man.
5. al-Khoel' is toegestaan tijdens de menstruatie en tijdens een periode van reinheid waarin gemeenschap heeft plaatsgevonden, omdat dit geen nadelige gevolgen voor haar heeft. Allāh heeft al-Khoel' namelijk algemeen toegestaan zonder beperking van tijd.

6. Het is verboden voor de man om zijn vrouw kwaad te doen of haar haar rechten te onthouden om haar te dwingen zichzelf te bevrijden door middel van al-Khoel', zoals Allāh zegt: {..en jullie mogen hen (de vrouwen) niet wreed behandelen met de bedoeling om een deel van wat jullie hen gegeven hebben (van de bruidsschat) terug te nemen, tenzij zij een duidelijke schanddaad (ontucht) begaan.} [4:19]

7. Het is afkeurenswaardig voor de vrouw en verboden voor haar om een al-Khoel' te vragen van haar echtgenoot wanneer hun situatie stabiel is en zonder geldige reden, zoals wanneer de man een fysiek gebrek heeft dat zij niet kan verdragen, of wanneer hij een slecht karakter heeft, of wanneer zij vreest dat zij de grenzen van Allāh niet kan naleven.

b. De wijsheid achter de wettigheid van al-Khoel':

Het is bekend dat het huwelijk een band is tussen de echtgenoten, gebaseerd op goed samenleven. Allāh zegt: {En het behoort tot Zijn Tekenen dat Hij van jullie eigen soort echtgenotes heeft geschapen, opdat jullie rust bij haar vinden en Hij bracht tussen jullie liefde en barmhartigheid.} [30:21]

Dit is de vrucht van het huwelijk. Als deze betekenis echter niet wordt verwezenlijkt, doordat er geen wederzijdse liefde is tussen beide partijen, of als de liefde alleen van de kant van de echtgenote komt, dan verslechtert de omgang en wordt het moeilijk om de situatie te herstellen. In dat geval wordt de echtgenoot opgedragen om de vrouw op een goede manier te laten gaan, zoals Allāh zegt: {..hierna behouden jullie haar onder redelijke voorwaarden of laten jullie haar in vriendelijkheid los.} [2:229]

Als er liefde is van de kant van de echtgenoot, maar de vrouw een afkeer heeft van zijn karakter, of zijn gebrek aan religiositeit, of als zij bang is om een zonde te begaan door haar plichten jegens hem niet na te komen, dan is het in dit geval toegestaan voor de vrouw om hem om een scheiding te vragen in ruil voor een compensatie die zij aan hem betaalt om zichzelf vrij te kopen. Zoals Allāh zegt: {Als jullie vrezen dat zij (de beide echtgenoten) de grenzen die Allāh gesteld heeft niet kunnen handhaven, dan is het geen zonde voor hen beiden wanneer de vrouw [de bruidsschat of een deel ervan] teruggeeft (voor haar Khoel').} [2:229]

[Hoofdstuk: De wachtperiode ('iddah) en rouwperiode (iḥdād) van de vrouw, en het omvat de volgende kwesties:]

[Eerste kwestie: Definitie van de 'iddah, het bewijs voor de wettelijkheid ervan, en de wijsheid erachter]

1. Definitie van de 'iddah:

– 'Iddah in de Arabische taal: Het is een afgeleid naamwoord van “عَدَّ” wat “tellen” betekent, en het is afgeleid van het begrip “aantal” en “telling”, omdat het betrekking heeft op menstruatiecycli en maanden.

– 'Iddah in de Islamitische Wetgeving: Het is een bepaalde periode waarin een vrouw wacht, als een daad van aanbidding voor Allāh ﷻ, of als rouw voor haar [overleden] echtgenoot, of om zeker te zijn dat haar baarmoeder vrij is van zwangerschap. De 'iddah is een gevolg van een scheiding of overlijden (van de echtgenoot).

2. Het bewijs voor de wettelijkheid van de 'iddah:

De basis voor de verplichting en wettelijkheid van de 'iddah komt uit de Qor-ān, de Soennah, en de consensus van de geleerden.

– Wat betreft de Qor-ān: Allāh zegt: {En de gescheiden vrouwen moeten een periode van drie menstruatiecycli wachten.} [2:228]. En Allāh zegt: {En voor degenen van jullie vrouwen die geen menstruatie meer krijgen, als jullie twijfelen, is hun wachttijd ('iddah) drie maanden, evenals voor degenen die (nog) niet menstrueren. En voor de zwangere vrouwen geldt de wachttijd totdat zij hun kind hebben gebaard.} [65:4]. En Allāh zegt: {En degenen onder jullie die overlijden en vrouwen achterlaten, hun vrouwen moeten vier maanden en tien dagen wachten.} [2:234].

– Wat betreft de Soennah: De ḥadīth van Al-Miswar ibn Makhramah (moge Allāh tevreden met hem zijn): “dat Sabī'ah Al-Aslamiyyah (moge Allāh tevreden met haar zijn) beviel enkele dagen na het overlijden van haar echtgenoot. Ze ging naar de Profet (ﷺ) en vroeg hem toestemming om te hertrouwen, waarop hij haar toestemming gaf, en zij hertrouwde”, en andere overleveringen.

3. De wijsheid achter het voorschrijven van de 'iddah:

De wijsheid hierachter is om vast te stellen (na afloop van de 'iddah) dat de baarmoeder van de vrouw vrij is van zwangerschap, zodat er geen verwarring

ontstaat over de afkomst van de kinderen. Ook biedt de 'iddah de scheidende echtgenoot de kans om terug te komen op zijn beslissing als hij spijt heeft, mits het om een herroepelijke echtscheiding (talāq radj'ī) gaat. Verder wordt ook het recht van het ongeboren kind beschermd als de scheiding plaatsvond terwijl de vrouw zwanger was.

[Tweede kwestie: De soorten 'iddah (wachtperiode)]

De 'iddah van een vrouw is onderverdeeld in twee categorieën:

1. 'iddah van overlijden.
2. 'iddah van scheiding.

Ten eerste: 'iddah van overlijden:

Dit is de 'iddah die verplicht is voor een vrouw van wie de echtgenoot is overleden. Hierbij zijn er twee mogelijke situaties:

- Of zij is zwanger.
- Of zij is niet zwanger.

Als zij zwanger is, eindigt haar 'iddah zodra zij bevalt, zelfs als dit een uur na het overlijden van haar echtgenoot gebeurt. Dit is gebaseerd op het vers: {En voor de zwangere vrouwen geldt de wachttijd totdat zij hun kind hebben gebaard.} [65:4]. En op de ḥadīth van Al-Miswar ibn Makhramah (moge Allāh tevreden met hem zijn): “dat Sabī'ah Al-Aslamiyyah (moge Allāh tevreden met haar zijn) beviel enkele dagen na het overlijden van haar echtgenoot. Ze ging naar de Profeet (ﷺ) en vroeg hem toestemming om te hertrouwen, waarop hij haar toestemming gaf, en zij hertrouwde”.

Als zij niet zwanger is, dan is haar 'iddah vier maanden en tien dagen. Deze wachtperiode geldt altijd, of de echtgenoot nu geslachtsgemeenschap met haar heeft gehad of niet, vanwege de algemeenheid van het vers: {En degenen onder jullie die overlijden en vrouwen achterlaten, hun vrouwen moeten vier maanden en tien dagen wachten.} [2:234]. Er is geen bewijs dat dit vers verder beperkt of specificeert.

Ten tweede: 'iddah van scheiding:

Dit is de 'iddah die verplicht is voor een vrouw die gescheiden is van haar echtgenoot door ontbinding van het huwelijk (faskh), echtscheiding (talāq) of Khoel' na consummatie (van het huwelijk). Hierbij zijn er verschillende situaties:

- Of zij is zwanger.
- Of zij is niet zwanger.
- Of zij menstrueert niet vanwege haar jonge leeftijd, of omdat door ouderdom de menstruatie is gestopt.

Als zij zwanger is, eindigt haar 'iddah zodra zij bevalt, zoals het vers aangeeft: {En voor de zwangere vrouwen geldt de wachttijd totdat zij hun kind hebben gebaard.} [65:4].

Als zij niet zwanger is en menstrueert, dan is haar 'iddah drie volledige menstruatiecycli na de scheiding (d.w.z. haar menstruatie begint, daarna wordt ze rein, dan begint haar menstruatie opnieuw en wordt ze weer rein, en vervolgens begint haar menstruatie nogmaals en wordt ze opnieuw rein), zoals vermeld in het vers: {En de gescheiden vrouwen moeten een periode van drie menstruatiecycli wachten, en het is hen niet toegestaan om te verbergen wat Allāh in hun baarmoeders heeft geschapen, als zij in Allāh en de Laatste Dag geloven.} [2:228].

Als zij niet menstrueert, vanwege haar jonge leeftijd of omdat zij door ouderdom de menstruatie niet meer krijgt, dan eindigt haar 'iddah na het verstrijken van drie maanden vanaf het moment van scheiding, zoals vermeld in het vers: {En voor degenen van jullie vrouwen die geen menstruatie meer krijgen, als jullie twijfelen, is hun wachttijd ('iddah) drie maanden, evenals voor degenen die (nog) niet menstrueren.} [65:4].

Het oordeel over een vrouw die gescheiden is vóórdat het huwelijk werd geconsumeerd:

Als de echtgenoot zijn vrouw verlaat door ontbinding van het huwelijk (faskh) of door echtscheiding (talāq) vóórdat hij het huwelijk heeft geconsumeerd, dan geldt er voor de vrouw geen 'iddah. Dit is gebaseerd op het vers: {O jullie die geloven! Als jullie de gelovige vrouwen trouwen en dan van hen scheiden vóórdat jullie geslachtsgemeenschap met hen hebben gehad, dan is er voor jullie geen plicht om hen een wachttijd in acht te laten nemen. Geef hen dan een geschenk en laat hen op een eervolle manier gaan.} [33:49]. Er is geen onderscheid tussen gelovige vrouwen en vrouwen van Ahloel-Kitāb (christelijke of joodse vrouwen) in deze kwestie, volgens de consensus van de geleerden.

[Derde kwestie: Verplichtingen tijdens de ‘iddah en wat hieruit voortvloeit]

1. ‘iddah van echtscheiding (talāq):

Als een vrouw haar ‘iddah periode doorloopt na echtscheiding, zijn er twee mogelijke situaties:

- Of haar scheiding is herroepbaar (radj’ī).
- Of haar scheiding is definitief (bā-in).

Ten eerste: ‘iddah na herroepelijke echtscheiding (talāq radj’ī):

Voor een vrouw in ‘iddah na een herroepelijke scheiding gelden de volgende verplichtingen:

1. Ze is verplicht om bij haar echtgenoot te blijven wonen, tenzij er een gewettigde reden is die dit verhindert.
2. Haar echtgenoot is verplicht om in haar levensonderhoud te voorzien, inclusief voeding, kleding en andere noodzakelijke zaken.
3. Ze moet in het huis blijven wonen en mag dit alleen verlaten in geval van nood (*daroerah*), wegens de Woorden van Allāh: {Laat hen (gedurende de wachttijd) wonen waar jullie wonen, naargelang jullie vermogens...} [65:6] en {Jullie mogen hen niet uit hun huizen verdrijven en zij mogen niet vertrekken, tenzij zij duidelijk een schanddaad (ontucht) begaan.} [65:1].
4. Het is haar verboden om huwelijksaanzoeken van mannen te ontvangen, omdat zij (tijdens de wachtperiode) nog steeds gebonden is aan haar echtgenoot en zij in de positie van een echtgenote verkeert; zoals Allāh zegt: {En hun echtgenoten hebben het recht om hen terug te nemen binnen die periode (wachttijd), als zij verzoening wensen.} [2:228].

Ten tweede: ‘iddah na definitieve echtscheiding (talāq bā-in):

Voor een vrouw in ‘iddah na een definitieve echtscheiding zijn er twee mogelijke situaties:

- Of zij is zwanger.
- Of zij is niet zwanger.

(a) Als zij zwanger is, gelden de volgende verplichtingen:

1. Haar echtgenoot moet haar huisvesten, zoals Allāh zegt: {O Profeet! Wanneer jullie de vrouwen willen scheiden, scheidt hen dan met inachtneming van hun ‘iddah (wachtperiode) en tel de ‘iddah (nauwkeurig). En vrees Allāh, jullie Heer. Jullie mogen hen niet uit hun huizen verdrijven en zij mogen niet vertrekken...} [65:1].

2. Hij is verplicht om haar in levensonderhoud te voorzien, zoals Allāh zegt: {En als zij zwanger zijn, voorzie hen dan (in levensonderhoud) totdat zij bevallen van hun kind.} [65:6].

3. Ze moet in het huis blijven waar ze haar ‘iddah doorloopt en mag dit alleen verlaten als er noodzaak voor is, wegens de Woorden van Allāh: {Jullie mogen hen niet uit hun huizen verdrijven en zij mogen niet vertrekken...} [65: 1]. Het bewijs voor het verlaten van het huis omwille van een noodzaak is de ḥadīth van Djābir (moge Allāh tevreden met hem zijn), die zei: “Mijn tante was gescheiden en ze wilde haar palmboom oogsten (d.w.z. de vruchten ervan verzamelen). Een man weerhield haar ervan naar buiten te gaan. Ze ging toen naar de Profeet (ﷺ), en hij zei: “Ja, ga naar buiten en oogst je palmboom, misschien kun je een liefdadigheid (sadaqah) verrichten of een goede daad doen.””

(b) Als zij niet zwanger is:

In dit geval gelden voor haar dezelfde regels als voor een zwangere vrouw, behalve de verplichting tot levensonderhoud en zaken die daaruit voortvloeien zoals kleding, dit komt haar niet toe. Dit is gebaseerd op de ḥadīth van Fātimah bint Qays (moge Allāh tevreden met haar zijn), waarin haar echtgenoot haar voor de laatste keer had gescheiden en de Profeet (ﷺ) haar zei: “Er is geen levensonderhoud [die hij moet geven] aan jou, tenzij je zwanger bent.”

2. ‘iddah voor een vrouw van wie de echtgenoot is overleden:

Een vrouw in de ‘iddah na het overlijden van haar echtgenoot moet zich aan de volgende regels houden:

1. Ze moet haar ‘iddah doorbrengen in het huis waarin haar echtgenoot is overleden, en waar zij zich bevond op het moment van zijn overlijden, zelfs als het huis gehuurd of geleend is. Dit is gebaseerd op de woorden van de Profeet (ﷺ) tegen Al-Foeray‘ah

bint Mālik: “Blijf in je huis totdat de voorgeschreven termijn bereikt is.” In een andere overlevering zei hij: “Blijf in het huis waar je het bericht over de dood van je echtgenoot hebt ontvangen...” Het is haar niet toegestaan om naar een ander huis te verhuizen, tenzij er een geldig excuus is, zoals wanneer ze vreest voor haarzelf als ze in dat huis blijft, of als ze gedwongen wordt om het huis te verlaten, of andere zaken. In dat geval mag ze naar een ander huis verhuizen uit noodzaak.

2. Ze moet in het huis blijven waar ze haar ‘iddah doorbrengt en mag het alleen verlaten voor noodzakelijke dingen. Het is haar toegestaan om overdag haar huis te verlaten voor haar noodzakelijke behoeften, maar niet ‘s nachts, omdat de nacht een tijd van mogelijke verdorvenheid is, daarom mag ze ‘s nachts niet naar buiten gaan zonder een dringende noodzaak. Overdag wordt daarentegen gezien als een tijd om noodzakelijke dingen af te handelen.

3. Ze moet een periode van rouw in acht nemen (iḥdād) voor haar echtgenoot gedurende de hele ‘iddah-periode. De regels voor deze rouwperiode zullen later gedetailleerd worden besproken.

4. Ze heeft geen recht op levensonderhoud, omdat het huwelijk is beëindigd door het overlijden van de echtgenoot.

[Vierde kwestie: De rouwperiode (iḥdād)]

1. Definitie van iḥdād:

– Taalkundige betekenis: Iḥdād’ betekent het zich onthouden van iets. Er wordt gezegd “ḥādd” (حَادٌّ) en “moehidd” (مُحِدٌّ), wanneer de vrouw zich onthoudt van versiering en parfum.

– Islamitische betekenis: Het is dat een vrouw zich onthoudt van versiering (verfraaiing), parfum en andere zaken die haar aantrekkelijk maken en uitnodigen tot geslachtsgemeenschap.

2. Het bewijs voor de wettelijkheid van iḥdād:

De iḥdād is verplicht voor een vrouw van wie de echtgenoot is overleden, gebaseerd op de ḥadīth van Oemm Ḥabībah (moge Allāh tevreden met haar zijn), waarin de Profet (ﷺ) zei: “Het is niet toegestaan voor een vrouw die in Allāh en de Laatste Dag gelooft om langer dan drie nachten te rouwen om een overledene, behalve voor haar echtgenoot; vier maanden en tien dagen.” Ook De ḥadīth van Oemm ‘Atiyah Al-

Anṣāriyyah (moge Allāh tevreden met haar zijn), waarin zij zei: “Wij werden verboden om langer dan drie dagen te rouwen om een overledene, behalve om een echtgenoot; vier maanden en tien dagen. We mochten geen koḥl gebruiken, geen parfum gebruiken, en geen geverfde kleding dragen, behalve ‘aṣb (عَصَب) kleding (dit is een kledingstof waarvan het garen eerst wordt geverfd en daarna geweven. Deze stof wordt niet dubbelgevouwen of samengebonden op zichzelf, maar wat eraan wordt toegevoegd, wordt wel gevouwen en samengebonden)...”

Verplichtingen voor de rouwende vrouw (al-moeḥiddah):

1. Verbod op versiering en parfum: Ze mag geen kleurrijke kleding dragen, geen koḥl gebruiken, geen sieraden zoals goud of zilver of andere materialen dragen, en geen kleurstoffen gebruiken. Dit is gebaseerd op de ḥadīth van Oemm Salamah (moge Allāh tevreden met haar zijn), waarin de Profeet (ﷺ) zei: “Een vrouw van wie de echtgenoot is overleden, mag geen met ‘oṣfor (gele kleurstof) geverfde kleding dragen, geen met mishq (rode kleurstof) geverfde kleding dragen, geen sieraden dragen, geen ḥenna gebruiken, en geen koḥl aanbrengen.” Ook de eerder genoemde ḥadīth van Oemm ‘Atiyyah bevestigt dit.
2. Verplichting om in haar huis te blijven waar zij haar ‘iddah doorloopt: Ze mag het huis niet verlaten, behalve voor noodzakelijke behoeften, wegens de eerder genoemde ḥadīth van Al-Foeray‘ah bint Mālik (moge Allāh tevreden met haar zijn).